

Vanaf het Haagse Bos-Benoordenhoutseweg begint de Van Alkemadeaan. Links het flatgebouw Nirwana (foto Jan Bron Dik)

LANGS LANGE LIJNEN:

De Van Alkemadeaan

De Van Alkemadeaan in Den Haag is de hoofdontsluitingsweg van circa 3 km naar de badplaats Scheveningen. De weg is vernoemd naar Dirk van Alkemade, burgemeester van Den Haag (1560-1572). In 1925 werd het Willem Witsenplein aangelegd tegenover het eind van de Laan van Nieuw Oost-Indië in het Haagse Bos. Van daaraf werd de Van Alkemadeaan in de richting van Scheveningen aangelegd. In 1927 was de laan klaar tot de Waalsdorperweg. In diezelfde periode werd het flatgebouw Nirwana neergezet. Tien jaar later werd de Van Alkemadeaan doorgetrokken tot aan de Gevers Deynootweg.

De Van Alkemadeaan is een modern zandpad naar het strand voor de gasten van verre. Het is een soepele lange lijn geworden vanaf het Haagse Bos langs Benoordenhout, langs Clingendael en de Bosjes van Zanen, langs Klein Zwitserland en de duinen van de Waalsdorpervlakte naar het strand.

Bijna nergens krijg je het idee dat de Van Alkemadeaan deel uitmaakt van een buurt, eigenlijk overall liggen de buurten met hun rug ernaar toegekeerd. Best vreemd.

Van Nirwana naar de Pier

Het oudste stuk van de Van Alkemadeaan loopt van Nirwana naar de Waalsdorperweg. De noordelijke buurt achter de Hart Nibbrigkade is een na-oorlogse stadsuitbreiding in het groen. Hier werden gronden afgesnoept rond de landgoederen Clingendael, Uilennest en Oosterbeek. Begin jaren zestig werd brutaalweg een nieuw hoofdkantoor voor de ANWB gebouwd – op Haagse grond en binnen de gemeentegrenzen van Wassenaar (architect Berghoef).

De laan loopt verder tot aan de Waalsdorperweg als begrenzing van Benoordenhout. Het villapark Bosjes van Zanen aan de noordzijde kent een handvol villa's van bekende ontwerpers en is illustratief voor de woonkwaliteit die onze stad

kon bieden aan welgestelde bankiers, ondernemers en politici. Alleen tussen Ruychrocklaan en Waalsdorperweg krijg je het idee dat de Van Alkemadeaan midden door een buurt rijdt, waar het kantoorgebouw op de hoek een fraai voorbeeld is van de typische Haagsche Schoolarchitectuur van dit stadsdeel (architect Wils).

Militair terrein

Vanaf hier maakt de Van Alkemadeaan een flauwe bocht over voormalig militair terrein. Een soort niemandsland van de duinenwildernis tussen Waalsdorperweg en Belgisch Park. Ooit lagen hier schietterreinen van allerlei schietverenigingen – begin jaren dertig grotendeels gesaneerd ten behoeve van de bouw van twee moderne kazernes. Een nieuwe Alexanderkazerne en een vervanging voor de Frederikkazerne in de stad. Zelfs de fraaie hekwerken en portiersgebouwen wilden het Rijksvastgoedbedrijf en de gemeente Den Haag niet sparen toen ook deze gebouwen goeddeels weer werden gesloopt aan het begin deze eeuw. Een ontwerpwedstrijd leidde tot de nieuwbouw voor het Internationaal Strafhof. Een gebouw dat een afwerende indruk maakt en met zijn corporate uitstraling alles behalve prestige uitstraalt (architecten Schmidt Hammer Lassen).

Hierna voegt aan de noordzijde het Maurits Kiepad zich langs de Van Alkemadeaan. Met een beetje voorstellingsvermogen is nog te zien dat hier het NS-spoortracé lag dat station Hollands Spoor verbond met station Gevers Deynootweg. In het niemandsland tussen kazernes en de Pompstationsweg bevindt zich naast de fraaie afzanderij Klein Zwitserland het wijkje Duttendel, een tweede naorlogse uitbreidingslocatie in het groen. De Van Alkemadeaan knipt

de Pompstationsweg in twee delen, gemarkeerd door een oud stationnetje en de rij ciperswoningen van het Huis van Bewaring (architect Metzelaar).

Spijt

Na het passeren van de Scheveningse strafgevangenis en het Oranjehotel heet de Van Alkemadeaan vanaf de Stevinstraat de Zwolsestraat. Tegenover de rand van Belgisch Park waren eens de boetvelden van de Scheveningse vissers – inmiddels vervangen door gesloten afwerende appartementencomplexen aan beide zijden. Voormalig wethouder Noordanus bekende vorig jaar dat hij oprecht spijt had van deze plannen van een architect die destijds door Haagse architecten en de afdeling Welstand van de gemeente op handen werd gedragen (architect Brown). Het zal lang duren voordat dit deel van de laan ooit de allure van Benoordenhout krijgt ...

De Van Alkemadeaan eindigde vroeger met een knal: je kon de duinenrij en de nieuwe Pier zien, naast het Bilderberghotel en Oranjeflats (architect Blankespoor en de Vries). Maar vandaag de dag loopt de laan dood tegen de Gevers Deynootweg: links het uitwaaiende Leonardo da Vinciplein met zijn armoedige arcades (architect Dam), rechts de parkeerterreinen en een boomloze zichtlijn naar het Zwarte Pad. Ik ren naar het strand en vanaf de branding kijk ik met betraande ogen tegen de wind in.

Peter Drijver

Werkgroep Levende Historie
levendehistorie@vriendenvandenhaag.nl

Het gebouw van het in 1953 opgeheven station Wittebrug-Pompstation (Hofpleinlijn naar Scheveningen), aan de Van Alkemadeaan bij de kruising met de Pompstationsweg (foto Jan Bron Dik)